

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door

omineez.nl

Datum
22 januari 2018

Kenmerk
WJZ / 18011926

Bijlage(n)
3

- Besluitvormende notitie
- Schatting kosten versterkings-operatie
- Financieel overzicht
- KPMG-rapportage

agenda

Omschrijving	Besluitvormend overleg Groningen
Voorzitter	Sandor Gaastra
Notulist	
Vergaderdatum en -tijd	22 januari 2018, 15.00 uur - 17.30 uur
Locatie	Vergaderzaal 22 - MinEZK

Vergaderpunten

1. Opening
2. Mededelingen
  - a. Stand van zaken besluitvorming nav beving Zeerijp ( )
  - b. Proces voor komende maanden ( )
3. Toelichting KPMG-rapportage (, KPMG)
4. Mandaat Groningen bovengrond (besluitvormende notitie, bijgevoegd)
5. Mandaat Groningen ondergrond (besluitvormende notitie, bijgevoegd)
6. Rondvraag
7. Sluiting

Dep. VERTROUWELIJK

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door

@minez.nl

Datum
29 januari 2018Kenmerk
WJZ / 18015725

Kopie aan

Bijlage(n)

verslag

Omschrijving	Strategisch overleg Groningen
Voorzitter	
Vergaderdatum en -tijd	29 januari 2018, 10.00 uur - 11.30 uur
Locatie	Veegenszaal
Aanwezig	 (FIN), (FIN), (verslag)
Afwezig	

Vergaderpunten

1. Opening

Dit is het eerste overleg onder deze naam en opzet. Afgelopen maanden is weer gebleken dat besluitvorming over het Groningendossier onder hoge tijdsdruk en (politieke) spanning geschiedt.

Het doel van dit Strategisch overleg Groningen (SOG) is om het proces van besluitvorming over Groningen zo veel mogelijk te versterken. Het SOG wordt gebruikt voor afstemming tussen de trekkers van de vier sporen (instemmingsbesluit, leveringszekerheid, bovengronds en herziening gasgebouw), interdepartementale afstemming (FIN, AZ en BZK) en het voorbereiden van het Besluitvormend overleg Groningen (BOG).

Vanuit deze functies van het SOG wordt besloten om AZ en BZK uit te nodigen voor de volgende bijeenkomsten. Over de betrokkenheid van de NCG bij het interne proces wordt in breder verband nog gedacht. Als dit proces is afgerond kan ook worden gezien hoe de NCG bij dit overleg kan worden betrokken. (WJZ) is als secretaris toegevoegd aan dit overleg.

2. Groningen Bovengronds (schadevergoeding en versterking)

Er wordt een bestuurlijke tafel ingericht met meerdere overleggen daaronder. De overlegstructuur is weergegeven op de bijgevoegde afbeelding. De overlegstructuur wordt nu bemenst. Binnen EZK nog plekken open.

[Redacted text block]

Er wordt voor de hele korte termijn gewerkt aan een schadeprotocol.

[Redacted text block]

In het BOG van 23 januari wordt de samenhang tussen het dossier bovengronds en de gesprekken met de olies besproken.

3. Herziening gasgebouw

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

4. Leveringszekerheid en toekomstscenario's

Als gevolg van de recente beving bij Zeerijp zijn procedures uit het meet- en regelprotocol in werking getreden. Onderdeel van deze procedure is de brief die de NAM heeft gestuurd met een appreciatie van de beving en mogelijke maatregelen. Het SODM komt met een reactie op deze brief.

Het SODM en GTS komen gelijktijdig met een advies over het niveau van winning vanuit het belang van respectievelijk veiligheid en leveringszekerheid.

Nadat de adviezen worden uitgebracht krijgt de minister de gelegenheid om deze adviezen te wegen en eventueel aanvullende vragen te stellen of een standpunt in te nemen. Dit gaat allemaal op de zeer korte termijn spelen.

Voor de (midden)lange termijn loopt een proces tot eind Q1 met een plan om de noodzakelijke hoeveelheid Gronings gas te beperken. Daarvoor worden verduurzaming van de bebouwde omgeving, afkoppelen grootgebruikers,

verminderen van de buitenlandse vraag en het bouwen van een stikstofinstallatie onderzocht. [REDACTED]

5. Agenda en aanpak komende overleggen

Er wordt afgesproken om per onderwerp aan te leveren welke producten, wanneer moeten zijn opgeleverd en welke elementen van andere producten de noodzakelijke input vormen. Zo kan een planning in tijd gemaakt worden en een overzicht van de belangrijkste mijlpalen.

6. Rondvraag

7. Sluiting

Actiepunten

- Rol NCG bij dit overleg - [REDACTED]
- Uitnodigen BZK en AZ voor SOG - [REDACTED]
- Voorstel vertrouwelijke stukken - [REDACTED]
- Aanleveren overzicht met producten per spoor - [REDACTED]
- [REDACTED]
- Samenvoegen van overzichten - [REDACTED]

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door

[Redacted]

[Redacted] @minez.nl

Datum
29 januari 2018

Kenmerk
WJZ / 18015695

Bijlage(n)

agenda

Omschrijving	Strategisch overleg Groningen
Voorzitter	[Redacted]
Notulist	[Redacted]
Vergaderdatum en -tijd	30 januari 2018, 10.00 uur - 11.30 uur
Locatie	3 ^e A-hal noord (10-persoonen)

Vergaderpunten

1. Opening
2. Notulen vorige vergadering d.d. 16 januari 2018
3. Winningsbesluit
4. Schadeprotocol
  - a. Stand van zaken
  - b. Proces adviezen GTS en SODM
5. Versterkingsopgave en toekomstvisie
6. Onderhandelingen Olies
7. Agenda besluitvormend overleg 6 februari
8. Rondvraag
9. Sluiting

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted] @minez.nl

Datum
6 februari 2018

Kenmerk
-

Bijlage(n)

- Advies SodM
- Aanbiedingsbrief SodM
- Advies GTS
- Kamerbrief 1 feb
- Onderhandelingsmandaat

agenda

Omschrijving	Besluitvormend overleg Groningen
Voorzitter	Sandor Gaastra
Notulist	[Redacted]
Vergaderdatum en -tijd	6 februari (12:30-14:00)
Locatie	Vergaderzaal 21 - MinEZK

Vergaderpunten

1. Opening
2. Notulen vorige vergadering d.d. 23 januari 2018
3. Proces richting winningsbesluit (advies SodM, GTS en Kamerbrief)
4. Onderhandelingsmandaat
5. Rondvraag
6. Sluiting

Dep. VERTROUWELIJK

Sandor Gaastra (vz.), Wouter Raab (FIN), Anita Wouters, Bert van Delden
(BZK), Ernst-Paul Nas, [redacted] (AZ), [redacted]
[redacted] (FIN), [redacted]
[redacted] (verslag)

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door

[redacted] @minez.nl

Datum
6 februari 2018

Kenmerk
WJZ / 18022191

Kopie aan
Leden strategisch overleg
Groningen

Bijlage(n)
5

- Concept verslag BOG 23 januari
- Advies SodM
- Aanbiedingsbrief SodM
- Advies GTS
- Kamerbrief 1 feb
- Onderhandelingsmandaat

verslag

Omschrijving	Besluitvormend overleg Groningen 6 feb
Voorzitter	Sandor Gaastra
Vergaderdatum en -tijd	6 februari 2018, 12.30 uur - 14.00 uur
Locatie	EZK - vergaderzaal 21
Aanwezig	Sandor Gaastra (vz.), Wouter Raab (FIN), Anita Wouters, Bert van Delden (BZK), Ernst-Paul Nas, [redacted] (AZ), [redacted] (FIN), [redacted] verslag)
Afwezig	Ellen Bien, [redacted]

Vergaderpunten

1. Opening
2. Notulen vorige vergadering d.d. 23 januari 2018

Het verslag wordt vastgesteld.

3. Proces richting winningsbesluit (advies SodM, GTS en Kamerbrief)

[redacted] ligt de ontwikkelingen en het vervolgproces toe. De maatregelen voor de korte termijn die in het advies van het SodM wordt gegeven (insluiten bepaalde clusters) wordt overgenomen en in gang gezet. Besluit over niveau van winning wordt nu uitgewerkt. Eind maart wordt een besluit genomen over het winningsniveau.

SodM adviseert om de winning zo snel als mogelijk te verlagen naar 12 miljard nm³. Afweging zit in de vraag hoe snel "zo snel als mogelijk" is. Dit is afhankelijk van de afbouwscenario's voor gaswinning. Verder wordt in de komende weken gewerkt aan een kader om veiligheid, leveringszekerheid en kosten van maatregelen tegen elkaar af te wegen.

Omdat de huidige winning plaatsvindt op basis van een voorlopige voorziening van de Raad van State dient een nieuw winningsbesluit genomen te worden. [redacted]

- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

4. Onderhandelingsmandaat

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Ons kenmerk
WJZ / 18022191

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text]

5. Rondvraag

[Redacted text]

[Redacted text]

6. Sluiting

Acties:

- [Redacted text] : [Redacted text]
- [Redacted text] Komend BOG een planning van de afbouwscenario's inbrengen met voorstel wanneer dit besproken wordt in het BOG.
- [Redacted text]

Dep. VERTROUWELIJK

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door

[Redacted]

[Redacted]

@minez.nl

Datum
9 februari 2018

Kenmerk
WJZ / 18024727

Bijlage(n)
3

agenda

Omschrijving	Strategisch Overleg Groningen 13 februari
Voorzitter	[Redacted]
Notulist	[Redacted]
Vergaderdatum en -tijd	13 februari 2018, 10.00 uur - 11.30 uur
Locatie	EZK - Overlegkamer 1e C-noord (10p)

- Conceptverslag BOG 6 februari
- Vergadermomenten
- Planning herziening gasgebouw
- Tijdslijn bovengronds van BCG

Vergaderpunten

1. Opening
2. Notulen vorige vergadering d.d. 30 januari 2018
3. Plan van aanpak speedwet gaswinning
4. Agenda voor komende maanden Strategisch overleg en Besluitvormend overleg
5. Mededelingen
6. Rondvraag
7. Sluiting

Dep. VERTROUWELIJK

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] (FIN), [REDACTED] (FIN), [REDACTED] (AZ) en
[REDACTED]

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door

[REDACTED]
[REDACTED] @minez.nl

Datum
14 februari 2018

Kenmerk
WJZ / 18027547

Kopie aan

Bijlage(n)

verslag

Omschrijving	Strategisch overleg Groningen 13 februari
Voorzitter	[REDACTED]
Vergaderdatum en -tijd	13 februari 2018, 10.00 uur - 11.30 uur
Locatie	EZK - Overlegkamer 1e C-noord (10p)
Aanwezig	[REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] (FIN), [REDACTED] (FIN), J [REDACTED] [REDACTED] (AZ) en [REDACTED]
Afwezig	

Vergaderpunten

1. Opening
2. Notulen vorige vergadering d.d. 13 februari 2018

De notulen zijn nog niet rondgestuurd en worden voor de volgende vergadering verzonden.

3. [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

4. Agenda voor komende maanden Strategisch overleg en Besluitvormend overleg

Bovengronds

[Redacted] geeft aan dat de uitwerking van de versterkingsopgave, de winningsscenario's en de onderhandelingen met de olies op elkaar interacteren. Hij wil deze punten graag samenhangend bespreken.

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Ondergronds

De planning voor het gaswinningsbesluit en de wetswijziging is onder agendapunt 3 besproken.

De toekomstscenario's gaswinning worden nu uitgewerkt. Voorlopig lijkt het terugbrengen van de gaswinning haalbaar in alle verkende sporen.

Voor wat betreft de stikstofcentrale zijn alle gegevens bekend (kosten, effect) en resteert de bestuurlijke keuze of deze optie benut wordt.
Het buitenland heeft opties aangedragen voor vermindering gebruik Gronings gas. Deze opties worden nu technisch gevalideerd.
Uit de contacten met de grootgebruikers zijn opties aangedragen. Hier worden in de komende weken afspraken over gemaakt.
Verduurzaming van de bebouwde omgeving, PBL komt over 2 weken met een rapport over de vermindering van het gasgebruik als maatregelen worden genomen om de uitstoot van broeikasgassen in 2030 met 49% en in 2050 met 95% te verminderen.

GTS neemt bovenstaande ontwikkeling mee in een advies over de ontwikkeling van de leveringszekerheid waarbij wordt gewerkt met een bandbreedte; autonome ontwikkeling + bovenstaande ontwikkeling.

Agenda en acties voor komende weken:

Schriftelijke ronde BOG	Onderhandelingsinzet Staat
BOG 20 feb	<ul style="list-style-type: none"> • Ter info; nota M over proces scenarios gaswinning+ winningsbesluit
SOG 27 feb	<ul style="list-style-type: none"> • Notitie versterking • Hoofdpijnen toekomstscenario's gaswinning
BOG 6 maart	<ul style="list-style-type: none"> • Hoofdpijnen toekomstscenario's gaswinning

5. Mededelingen

[Redacted text block]

[Redacted text block]

6. Rondvraag

[Redacted text block]

7. Sluiting

Sandor Gaastra (vz.), Wouter Raab (FIN), Anita Wouters, Ferdi Lichee (BZK),
Ernst-Paul Nas, (AZ),
FIN),

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door

@minez.nl

Datum
19 februari 2018

Kenmerk
WJZ / 18029935

Bijlage(n)

- Verslag 6 feb
- Memo voorstel
informereren uit
onderhandelingen
- Notitie wijziging
Mijnbouwwet

agenda

Omschrijving	Besluitvormend overleg Groningen 20 februari
Voorzitter	Sandor Gaastra
Notulist	
Vergaderdatum en -tijd	20 februari 2018, 13:30 - 14:30
Locatie	EZK, Vergaderzaal 6

Vergaderpunten

1. Opening
2. Notulen vorige vergadering d.d. 6 februari 2018
3. Onderhandelingen Staat – Shell/Exxon
  - a. Terugkoppeling verwerking input onderhandelingsmandaat
  - b. Voorstel op welke momenten bewindspersonen worden aangehaakt bij de onderhandelingen
4. Projectplan spoedwetwijziging winningsbesluit ( )
5. Rondvraag
6. Sluiting

Dep. VERTROUWELIJK

Sandor Gaastra, Anita Wouters, Wouter Raab (FIN), Ferdi Lichee (BZK),
Meindert Smallenbroek, Ellen Bien, Ernst-Paul Nas, [REDACTED]

[REDACTED] (AZ), [REDACTED] (FIN)

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door

[REDACTED] @minez.nl

Datum
22 februari 2018

Kenmerk
WJZ / 18033469

Kopie aan
Leden Strategisch overleg
Groningen
Bijlage(n)

verslag

Omschrijving	Besluitvormend overleg Groningen 20 februari
Voorzitter	Sandor Gaastra
Vergaderdatum en -tijd	20 februari 2018, 13.00 uur - 14.00 uur
Locatie	EZK, vergaderzaal 6
Aanwezig	Sandor Gaastra, Anita Wouters, Wouter Raab (FIN), Ferdie Lichee (BZK), Meindert Smallenbroek, Ellen Bien, Ernst-Paul Nas, [REDACTED] [REDACTED] (AZ), [REDACTED] (FIN)
Afwezig	

Vergaderpunten

1. Opening
2. Notulen vorige vergadering d.d. 6 februari 2018

Naar aanleiding van het verslag geeft [REDACTED] een toelichting over het proces van totstandkoming voor de scenario's afbouw gaswinning. [REDACTED] maart worden de scenario's voorgelegd. Afhankelijk van het opleveren van de benodigde onderzoeken daarvoor in een van de voorportalen en indien mogelijk daarvoor in het BOG.

In april worden nog een validatie uitgevoerd van de informatie die door GTS is aangeleverd voor de scenario's. Dit kan in een tweede ronde aan de Kamer worden gezonden, inclusief nader onderzoek naar de stikstofcentrales. Het is onwenselijk om de brief met de scenario's hiervoor op te houden.

[REDACTED] vraagt op het mogelijk is om vooruitlopend al een indicatie te krijgen van de snelheid waarmee de winning zal dalen. Dat is van belang voor andere sporen, w/o het winningsbesluit en de daarvoor op te stellen adviezen van SodM.

[REDACTED] geeft aan dat dit lastig te zeggen is. Het is beter om te wachten op de definitieve rapportages voordat SodM om een advies wordt gevraagd.

[REDACTED] vraagt of de seismiteit bij een winningniveau van 12 Bcm bekend is. [REDACTED] gaat dit na.

[REDACTED] informeert het SOG en BOG over de voortgang van de winningsscenario's.

De notulen worden vastgesteld.

3. Onderhandelingen olies

[Redacted text block containing multiple paragraphs of information under section 3. The text is obscured by grey bars.]

4. Spoedwetwijziging Mijnbouwwet tbv winningsbesluit

[Redacted text block containing multiple paragraphs of information under section 4. The text is obscured by grey bars.]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

5. Rondvraag

[Redacted text block]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] vraagt hoe het staat met de cijfermatige onderbouwing van de aardgasbaten. [REDACTED] geeft aan dat hier met FEZ aan wordt gewerkt. Dit gaat 21/2 naar de minister. [REDACTED] zorgt ervoor dat dit parallel aan FIN wordt gestuurd.

Dep. VERTROUWELIJK

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door

[Redacted]

[Redacted] @minez.nl

Datum
22 februari 2018

Kenmerk
WJZ / 18033419

Bijlage(n)

agenda

Omschrijving	Strategisch Overleg Groningen 27 februari
Voorzitter	[Redacted]
Notulist	[Redacted]
Vergaderdatum en -tijd	27 februari 2018, 10.00 uur - 11.30 uur
Locatie	Overlegkamer 1e B-noord (10p)

Vergaderpunten

1. Opening
2. Notulen vorige vergadering d.d. 13 februari 2018
3. Gaswinningsscenario's
4. Spoedwetswijziging tbv winningsbesluit
5. Notitie versterking
6. Rondvraag
7. Sluiting

(AZ), (FIN),

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door

@minez.nl

Datum
27 februari 2018

Kenmerk
WJZ / 18036242

Kopie aan

Bijlage(n)

verslag

Omschrijving Strategisch overleg Groningen 27 februari

Voorzitter

Vergaderdatum en -tijd

27 februari 2018, 10.00 uur - 11.30 uur

Locatie

EZK B1- noord (10p)

Aanwezig

(AZ),
(FIN),

Afwezig

Vergaderpunten

1. Opening
2. Scenario's gaswinning

Vorige week is de notitie over de ontwikkeling van de scenario's voor de gaswinning besproken met de minister. Minister is inhoudelijk akkoord met de opzet. Hij wil vasthouden aan het tijdpad om een kamerbrief met scenario's te hebben liggen. Dit is een strak tijdpad omdat er nog input moet komen van derden.

Een concept van de brief met scenario's wordt ingebracht in het BOG van 20/3. Voorafgaand SOG gaat niet gehaald worden. Voorafgaand aan BOG vindt bilateraal contact met FIN plaats.

TNO gaat de gegevens over de potentie van gasopslag en stikstofconversie valideren.

Parrallel wordt met FIN in kaart gebracht wat de budgettaire gevolgen zijn van de scenario's.

gaat komende week bij medewerkers uitvragen om input te geven op onderdelen van de brief.

3. Wetswijziging

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

4. Versterking

De versterkingsoperatie wordt besproken aan de hand van een de 'startnotitie versterken'.

[REDACTED] de verspreide startnotitie is een intern discussiestuk. Dit is afgelopen week met verschillende organisatieonderdelen besproken en de uitkomst van dat overleg is nog niet verwerkt. Het dient enkel ter introductie van de discussie in dit

SOG en het verzoek is om het na dit overleg niet verder te verspreiden. Er komt een nieuw, completer en genuanceerder stuk aan.

Er zijn diverse knelpunten in de huidige versterkingsoperatie. Die zijn genoegzaam bekend. Er zijn optimalisaties van de huidige aanpak mogelijk maar die gaat onvoldoende opleveren op de korte termijn, waardoor de versterkingsoperatie in zijn huidige opzet de gestelde doelen niet gaat halen.

Daarom is gekeken naar een andere benadering van de versterkingsoperatie. Daarbij als uitgangspunt de verminderde winning, zoals aanbevolen door het SodM. Aanneمة is dat bij een sterk verminderde winning ook het risico profiel voor veel huizen minder wordt (geen huizen meer in 10-4 en significant minder huizen in 10-5). Op basis van de cijfers die NAM 1/4 levert kan worden nagegaan of deze aanname klopt.

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Vervolg:

- [Redacted] hebben contact over het benaderen van de deskundigen en op welke wijze betrokken partijen daarbij inspraak krijgen.
- NCG wordt geïnformeerd over dit proces met het verzoek om de onderzoeken te temporiseren.
- In overleg met BCG wordt de bestuurlijke tafel meegenomen in dit proces (deze of volgende bestuurlijke tafel).
- De nota wordt omgezet naar een strakke lijn voor de minister. Volgende week interdepartementaal uitzetten.

Er vindt binnenkort een overleg tussen Anita Wouters en Hans Alders plaats waar dit kan worden besproken zodat de NCG hierin wordt meegenomen.

5. Agenda BOG

- Gewijzigde aanpak versterkingsopgave. Indien mogelijk aan de hand van de aangepaste notitie, anders mondeling.
- Contouren wetsvoorstel wijziging mijnbouwwet

[Redacted] checkt of DC er bij kan zijn aangezien voor beide onderwerpen juist communicatie een lastig thema wordt.

6. Notulen vorige vergadering d.d. 13 februari 2018

Het verslag wordt vastgesteld.

7. Rondvraag

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

8. Sluiting

Van: [REDACTED]

Verzonden: dinsdag 27 februari 2018 13:31

Aan: Vries, mr. E.J. de (Bert); [REDACTED]

CC: Westgren, drs. B.E. (Birgitta); [REDACTED]

Smallenbroek, drs. J.M.C. (Meindert); [REDACTED]

Onderwerp: Brief scenario's: planning en input

Allen,

zoals bekend heeft de Minister aan de Tweede Kamer toegezegd dat hij eind maart een brief zal sturen met scenario's voor de afbouw van de gaswinning/vraag uit Groningen naar 12 miljard m3.

Graag vraag ik hiervoor jullie aandacht, omdat we deze klus met zijn allen in zeer korte tijd moeten gaan klaren. Hierbij geef ik dan ook graag meer duidelijkheid over de planning en de te verwachten bijdragen van een ieder.

Bij vragen, meld je dan vooral bij [REDACTED]

Inhoud brief

GTS is bezig met de daarvoor noodzakelijke berekeningen, maar daarnaast dienen in de brief de volgende zaken inhoudelijk en kwantitatief aan de orde te komen:

- Traject ombouw industrie (Bert de Vries en projectteam).
- Traject ombouw buitenland ([REDACTED], Bert de Vries).
- Verduurzaming gebouwde omgeving ([REDACTED]).
- Nieuwe stikstof installatie GTS ([REDACTED]).
- Wetstraject aanpassing Mijnbouwwet ([REDACTED]), inclusief proces richting nieuw instemmingsbesluit.
- [REDACTED].
- [REDACTED].

Planning

Omdat de Minister heeft laten weten te willen vasthouden aan zijn toezegging, betekent dit het volgende voor het tijdspad van de brief:

- [REDACTED]
- 27 maart bespreking RFEZIL;
- 20 maart bespreking Besluitvormend Overleg Groningen (BOG);
- 16 maart brief in weekendtas MEZK (deze versie wordt ook rondgestuurd ten behoeve van BOG).

Om dit tijdspad te kunnen halen is het noodzakelijk dat de hierboven genoemde eerstverantwoordelijken hun bouwstenen voor de brief uiterlijk **vrijdag 9 maart** aanleveren bij [REDACTED] die vervolgens de brief zal opstellen. Hij kan vanzelfsprekend helder maken wat hij precies verwacht.

Ik besef dat dit een krap schema is, maar alleen op deze manier kan invulling worden gegeven aan de toezegging van de Minister. Ik hoop en verwacht dat we er samen dan weer een mooi product van gaan maken!

Met vriendelijke groeten,

Dep. **VERTROUWELIJK**

Sandor Gaastra, Anita Wouters, Wouter Raab (FIN), Bert van Delden (BZK),
Ernst-Paul Nas, Ellen Bien, Meindert Smallenbroek, [REDACTED]

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door

@minez.nl

Datum
5 maart 2018

Kenmerk
WJZ / 18039400

Bijlage(n)
4

agenda

Omschrijving	Besluitvormend overleg Groningen
Voorzitter	Sandor Gaastra
Notulist	[REDACTED]
Vergaderdatum en -tijd	6 maart 2018, 10.00 uur - 11.30 uur
Locatie	EZK - vergaderzaal 6

Vergaderpunten

1. Opening
2. Notulen vorige vergadering d.d. 20 februari 2018
3. Stand van zaken onderhandelingen olies (mondelling)
4. Contouren wetsvoorstel wijziging mijnbouwwet
  - a. Notitie Denkrichting wetsvoorstel Groningen
5. Denklijn nieuwe aanpak versterking
  - a. Notitie Versterkingsaanpak
  - b. Ter informatie: BCG slides bestuurlijke tafel
6. Rondvraag
7. Sluiting

Dep. VERTROUWELIJK

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door

s@minez.nl

Datum
9 maart 2018Kenmerk
WJZ / 18043113Bijlage(n)
- Notulen 27/2

- Ter info: notulen BOG 6/2

- Verkenning landelijk
schadeprotocol en
aanbiedingsbrief

agenda

Omschrijving	Strategisch Overleg Groningen 13 maart
Voorzitter	
Notulist	
Vergaderdatum en -tijd	13 maart 2018, 10.00 uur - 11.30 uur
Locatie	Overlegkamer 1e C-noord (10p)

Vergaderpunten

1. Opening
2. Notulen vorige vergadering d.d. 27 februari 2018
3. Stand van zaken onderhandelingen (mondeling)
4. Brief gasafbouwscenario's

De conceptbrief is nog niet beschikbaar. Deze wordt volgende week in het BOG besproken. Verdere planning:

- 16 maart: eerste versie mee in weekendtas minister, ook interdepartementaal gedeeld.
- 19 maart: bespreken eerste versie
- 19-21 maart: verwerken opmerkingen minister, interdepartementale afstemming
- 21 maart: verspreiden stukken voor RFEZIL
- 21-23 maart: sonderen brief bij coalitie
- 23 maart: mini BWO in lunch van MR
- 27 maart: RFEZIL

Ter bespreking: de hoofdlijn van de brief en de inbreng ten aanzien van het wetsvoorstel.

5. Verkenning landelijk schadeprotocol

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Ons kenmerk
WJZ / 18043113

6. Agenda BOG 20 maart a.s.

Agendapunten:

- Conceptbrief gasafbouwscenario's
- Voortgang onderhandelingen
- Aanpak versterking

7. Rondvraag

8. Sluiting

[REDACTED] (AZ),
[REDACTED] (BZK), [REDACTED]

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door

[REDACTED] @minez.nl

Datum
14 maart 2018

Kenmerk
WJZ / 18045969

Kopie aan

Bijlage(n)

verslag

Omschrijving Strategisch overleg Groningen 13 maart 2018
Voorzitter [REDACTED]
Vergaderdatum en -tijd 13 maart 2018, 10.00 uur - 11.30 uur
Locatie Overlegkamer 1e C-noord (6p) - EZK
Aanwezig [REDACTED]
[REDACTED] (AZ),
[REDACTED] (BZK), [REDACTED]
[REDACTED]
Afwesig [REDACTED] (FIN) en [REDACTED] (FIN)

Vergaderpunten

1. Opening

2. Notulen vorige vergadering d.d. 27 februari 2018

Geen opmerkingen

3. Versterkingsopgave

Door het team Groningen bovengronds is de notitie met een stappenplan voor een gewijzigde versterkingsopgave nagezonden. Deze notitie wordt eerst besproken. [REDACTED] licht de notitie toe.

Afgelopen week zijn er twee gesprekken geweest met de regio over versterking. Het voorstel van het Rijk is om te temporiseren om de effecten van de lagere winning te verwerken. De regio en de NCG zijn het hier niet mee eens en willen hierover niet meer met de minister praten. Woensdag 14/3 vinden enkele een-op-een gesprekken plaats. In deze context is in de notitie aan de minister een stappenplan aangeboden om tot een gewijzigde versterkingsopgave te komen.

[REDACTED]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

4. Stand van zaken onderhandelingen (mondeling)

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

5. Brief gasafbouwscenario's

[Redacted] geeft aan dat de brief nu wordt geschreven. De indeling is ongewijzigd ten opzichte van eerdere bespreking in het SOG.

[Redacted text block]

■ Voor de SodM is van belang dat we laten zien waar de gevolgen liggen als we niet aan de leveringszekerheid kunnen voldoen. Dit om een goede afweging te maken tussen leveringszekerheid en veiligheid in het gebied. Wordt er in de brief ook het risico dat samenhangt met het afschakelen van gebruikers benoemd?

■ Ja dat risico wordt benoemd in de brief.

De brief bevat ook een aankondiging van het wetsvoorstel. De brief wordt vrijdag 16/3 rondgestuurd voor bespreking in het BOG van 20/3. Op vrijdag 23/3 wordt de brief besproken in een BWO, 30/3 in MR.

■
■
■
■
■
■
■
■
■

■ In de planning staat dat er 28^e nog wordt gesproken met de buurlanden. Kan dit nog inhoudelijk worden meegenomen in de brief?

■ Mogelijk kan op basis van dit gesprek de bandbreedte voor effect van terugbrengen export worden verhoogd. De onderkant van de range staat nu op 0 maar kan dan omhoog. Als dat lukt, dan nog verwerken in de MR-versie.

■ wordt betrokken bij de woordvoering omtrent de brief. Zijn input zal verwerkt zijn in de brief die vrijdag wordt rondgestuurd.

6. Verkenning landelijk schadeprotocol

■
■
■
■

■
■
■
■

■
■
■
■

■
■

[REDACTED]

[REDACTED]

7. Agenda BOG 20 maart a.s.

De volgende agenda wordt voorgesteld aan Sandor Gaastra:

- Conceptbrief gasafbouwscenario's
- Voortgang onderhandelingen
- Aanpak versterking
- Het moment waarop de regio wordt betrokken bij de verschillende sporen

8. Rondvraag

[REDACTED] heeft een overzicht gemaakt van de planning voor de voornaamste stappen in het Groningendossier. Dit wordt rondgestuurd met het verzoek om correcties/ nuanceringen toe te voegen. Ook het verzoek om per spoor een voorstel te doen wanneer het met de regio wordt gedeeld.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

9. Sluiting

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 19 maart 2018 19:30
Aan: Gaastra, mr. A.F. (Sandor); Smallenbroek, drs. J.M.C. (Meindert); [REDACTED] @minfin.nl;
Wouters, A.N. (Anita); Nas, mr. E.P. (Ernst-Paul); Bien, E.A. (Ellen); [REDACTED]
[REDACTED] | @minaz.nl; @minbzk.nl; [REDACTED]
[REDACTED]

Onderwerp: Re: Stukken Besluitvormend overleg Groningen 20 maart 11:30-13:00
Bijlagen: Brief v1-Scenario_s_Gaswinning_Groningen na bespreking MEZK.docx; ATT00001.txt

Allen,

Hierbij zoals aangekondigd de laatste versie van de scenario-brief om morgen te bespreken in het BOG. De brief is aangepast naar aanleiding van de bespreking met de minister van vandaag.

Groet,

[REDACTED]

[REDACTED]

Dep. VERTROUWELIJK

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door

T 0
F 0

@minez.nl

Datum
16 maart 2018Kenmerk
WJZ / 18048349Bijlage(n)
4

agenda

Omschrijving	Besluitvormend overleg Groningen
Voorzitter	Sandor Gaastra
Notulist	
Vergaderdatum en -tijd	20 maart 2018, 11.30 uur - 13.00 uur
Locatie	Vergaderzaal 2 - EZK

Vergaderpunten

1. Opening
2. Notulen vorige vergadering d.d. 6 maart 2018
3. Onderhandelingen olies

Mondelinge weergave van de stand van zaken .

4. Aanpak versterking
terugkoppeling van de bestuurlijke overleggen waarin de versterkingsopgave is besproken.

5. Scenario's gaswinning
Aan de hand van het concept van de Kamerbrief met als bijlage de brief van GTS.
De conceptbrief ligt nu ook bij de minister.

De brief bevat het voorgenomen beleid om zo snel mogelijk terug te gaan naar 12 Bcm en de mogelijke verdere afbouw naar 0.
De brief bevat ook de aankondiging van de wijziging van de Wm.

6. Planning
Aan de hand van het meegestuurde overzicht.

Aandachtspunt: Wanneer en op welke wijze wordt de regio betrokken bij de verschillende processen. Voorstel:

- Scenario's gaswinning: tussen 21 en 29 maart
- Wetsvoorstel 1 april (consultatie)
- Onderzoek naar wijziging aanpak versterking ?

7. Rondvraag

8. Sluiting

Dep. VERTROUWELIJK

Anita Wouters, Wouter Raab (FIN), Meindert Smallenbroek, Ferdi Liche (BZK),
Ellen Bien, (AZ), (FIN),

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door

T 0

@minez.nl

Datum

23 maart 2018

Kenmerk

WJZ / 18053899

Kopie aan

Leden strategisch overleg
Groningen

Bijlage(n)

verslag

Omschrijving

Besluitvormend overleg Groningen

Voorzitter

Sandor Gaastra

Vergaderdatum en -tijd

20 maart 2018, 11.30 uur - 13.00 uur

Locatie

EZK - Vergaderzaal 2

Aanwezig

Anita Wouters, Wouter Raab (FIN), Meindert
Smallenbroek, Ferdi Liche (BZK), Ellen Bien,

(AZ),

(FIN),

t en

Afwezig

Vergaderpunten

1. Opening

De brief die vrijdag met de stukken is verstuurd is inmiddels op onderdelen weer
aangepast na een gesprek met de minister. De aangepaste brief is maandag
verzonden. Vanwege de agenda van een aantal aanwezigen wordt dit punt eerst
besproken en daarna de rest van de agenda.

2. Kamerbrief gaswinning Groningen

r geeft aan dat de brief met name in beeldvorming en stijl is
aangepast op het concept van vrijdag. Een inhoudelijk verschil zit in de duidelijke
aankondiging dat er wordt afgebouwd naar 0 Bcm gaswinning in Groningen zodra
dit mogelijk is.

. Daarbij stelt hij nog de vraag welke indirecte gevolgen
dit heeft voor de waarde van de gasinfrastructuur.

vraagt wat de gevolgen zijn van het stoppen met de winning voor het
voornemen om een bijdrage uit de gasopbrengsten in te zetten voor de regio.

Voor gedegen

besluitvorming moeten de financieel-economische consequenties in beeld worden

gebracht. Waarbij ook aandacht voor de gevolgen voor de financiën op de lange termijn als Nederland Importeur wordt van gas en de onzekerheden die de gasprijs meebrengt.

Gaastra: De minister heeft zich uitgesproken voor deze lijn. Dat is ook de reden dat in de stukken alleen met een optie wordt gewerkt die daalt naar 0.

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted] Conclusies over de gevolgen voor de veiligheid kunnen pas worden getrokken na advies van deskundigen. Dit advies wordt gevraagd in de reguliere contact met de adviseurs dus geen nieuwe commissie.

[Redacted text block]

Gaastra: Er is een hiërarchie in de argumenten die meewegen voor het kabinet. Voorop staat de noodzaak voor een veilige situatie in Groningen. Daarvoor heeft het kabinet al eerder toegezegd zo snel mogelijk de winning naar 12 Bcm te brengen. In die aanpak ligt al besloten dat Nederland een netto-importeur wordt en daarmee risico's loopt op schommelingen in de gasprijzen. Eveneens is een logische conclusie dat de gasinfra steeds minder intensief zal worden gebruikt en dus aan waarde verliest.

Vraag is daarom welke cruciale punten moeten wij nog uitwerken voor bespreking van de brief door de bewindspersonen?

_____

_____

_____

Device Type	Percentage of Respondents
Smartphone	100%
Tablet	95%
Laptop	85%
Desktop Computer	75%
Smart TV	65%

Sandor/Meindert: dit is een winstwaarschuwing. Daling van de winning is ook buiten Groningen de verwachting. In de brief opnemen dat apart nog een brief komt over het kleine velden beleid.

Geen opmerkingen

4. Stand van zaken onderhandelingen

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

5. Stand van zaken versterking

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

6. Planning

[Redacted]: De planning voor de brief is helder. Aan de hand van de gesprekken in de komende week moet worden gezien of dit haalbaar is.

[Redacted text block]

Dep. **VERTROUWELIJK**

[REDACTED]
[REDACTED] (FIN), [REDACTED] (BZK), [REDACTED]
[REDACTED]

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door

[REDACTED]
[REDACTED] @minez.nl

Datum
27 maart 2018

Kenmerk
WJZ / 18056445

Kopie aan

Bijlage(n)

verslag

Omschrijving	Strategisch overleg Groningen 27 maart
Voorzitter	[REDACTED]
Vergaderdatum en -tijd	27 maart 2018, 10.00 uur - 11.30 uur
Locatie	EZK
Aanwezig	[REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] (FIN), [REDACTED] (BZK), [REDACTED] [REDACTED]
Afwezig	[REDACTED] (AZ)

Vergaderpunten

1. Opening

Versterking

Dit Strategisch overleg vindt gelijktijdig plaats met de Rfezil bespreking van de kamerbrief gaswinning Groningen. De uitkomst van die bespreking geeft richting aan het vervolgproces. Daarom wordt deze bijeenkomst gebruikt om de opties voor het pad richting Ministerraad en de periode daarna te verkennen. Er is geen agenda verspreid.

[REDACTED] geeft een korte weergave van de redenering achter de brief. Ondanks de daling naar een constante winning op 12 Bcm blijft een risico op een zware aardbeving. Dat risico wordt in de tijd wel uitgesteld maar blijft aanwezig. Voor duurzame veilige situatie is bij 12 Bcm-scenario dus nagenoeg een volledige versterkingsoperatie noodzakelijk. Bovendien blijft het risico dat er alsnog druk ontstaat om naar 0 Bcm te gaan, naar aanleiding van een advies of een incident. Op korte termijn start de versterkingsoperatie voor twee grote batches. [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]

Pagina 2 van 4

de verwachting is dat er een inschatting van de gevolgen op de seismiteit ligt in juni. Dat moet dan nog worden aangevuld met gegevens over de bovengrond en worden getoetst door TNO.

Category	Value (approximate percentage)
1	85
2	98
3	95
4	40
5	95
6	45
7	85
8	60
9	100
10	95
11	70
12	100

Bij 12 resteert een risico. De NCG opereert binnen de geldende afspraken en gaat dus door.

_____

[REDACTED]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Rondvraag

[Redacted text block]

[Redacted text block]

2. Sluiting